

K A F – rörelsen

En friskvårdsidé

De första 10 åren – del VII

I K A F Nytt nr I 2020 påbörjades berättelsen om Kommunanställdas Fritidsförbund. Från de första tankarna på ett bildande till tillkomsten 1989 och hur det sedan gick. I februari 2021 publicerade vi del VI. Nu när vintern snart övergår i vår så fortsätter berättelsen och vi har kommit till år 1996. Angenäm läsning påbjudes!

1996

K A F och Korpen

När dåvarande förbundsdirektören i Korpen, Carl-Eric Lundgren och jag 1986 började diskutera bildandet av ett riksförbund för korp- och fritidsföreningar i kommuner och kommunägda bolag, så var kopplingen till varandra en självklarhet. I interimsstyrelsen inför bildandet ingick också Thomas Malmsten, som gav många goda råd och idéer för framtiden. Thomas var då anställd som projektledare vid Rikskorpen.

Efter bildandet blev K A F ett av Korpens riksförbund.

Bindningen till KORPEN hade 1996 med åren avtagit mer och mer. Inte bara för K A F utan också för många andra riksförbund. Vid KORPENS förbundsstämma i Linköping 1995 beslöt man därför att utreda "Riksförbundens roll och status som medlemmar i KORPEN och hur Riksförbundens medlemsavgifter används". I denna utredning skulle K A F ha ingått med en representant, men av olika anledningar blev det inte så. I stället ingick från riksförbunden tre ledamöter från statliga verk och myndigheter.

Utredningen bestod i att först och främst ta fram och distribuera en enkät, som skulle besvaras i början av 1996. Den innehöll frågor om försäkringar, Prima Liv/friskvård, information, utbildning, ekonomi, medlemsformer osv. Enkätsvaren låg sedan till grund för utredningsgruppens ställningstagande.

De flesta riksförbunden besvarade i likhet med K A F denna enkät. En sammanfattning av svaren gav följande bild av förhållandet mellan riksförbunden och KORPEN:

- Intresset för KORPENS PRIMA LIV var lågt
- Informationsmaterial från KORPEN borde sändas ut direkt till de enskilda medlemsföreningarna i förbunden

- Försäkringsfrågan var en viktig sak som borde lösas
- KORPENS utbildningsverksamhet borde kunna utnyttjas mer
- KORPEN var ganska okänd för de flesta
- Gemeneman visste inte varför och hur man var ansluten till KORPEN
- Korpens status ute i landet var generellt ganska låg

K A F var liksom SSIF (Svenska Sjukvårdsanställdas Idrottsförbund) kritiska till denna enkät. Vi ansåg att den i alltför hög grad speglade förhållandet att riksförbunden hade en och samma arbetsgivare. Inget av detta fanns dock med i utredningsgruppens slutrapport.

Förhållandet mellan K A F och övriga riksförbund var under några år kärvt. Kanske för att jag några år tidigare på ett representantskapsmöte förgäves föreslagit att Lars-Göran Bengtsson från SSIF skulle väljas in i riksförbundens ledningsgrupp, som helt dominerades av representanter från de statliga förbunden. Gentemot Rikskorpen höll vi en låg men konfliktfri kontakt. Vi spred via Förbunds Nytt deras annonser och information i den mån vi ansåg att de var viktiga för våra medlemsföreningar att få ta del av.

Under 1996

valdes 58-åriga diplomaten Kofi Annan från Ghana till FN:s generalsekreterare, Ingvar Carlsson avgick som stadsminister i Sverige och efterträddes av Göran Persson. Dessutom omvaldes Boris Jeltsin till president i Ryssland. Olympiska sommarspelen avgörs i Atlanta, Georgia USA. Svenska guldmedaljer genom Lusmila Enquist i 110 meter häck och Susanne Gunnarsson & Agneta Andersson i kanot.

För K A F:s

del var det dags att på nytt hålla förbundsstämma. Blygsamt i förhållande till vad som gällde i världen för övrigt, men ändå. Den ägde rum i samband med RM på skidor i sköna Sunne vid Frykens sjö i Värmland. Ovanligt många deltog på denna stämma på Hotell Selma Lagerlöf. Lars-Olof Lindholm omvaldes enhälligt till förbundsordförande och Tommy Öhman invaldes

Tommy Öhman, ny styresledamot 1966 och– K A F:s öga i norr

som ny suppleant i styrelsen med uppgift att vara K A F:s öga i norr. Tommy representerade Kiruna kommuns fritidsförening och efterträdde Jimmy Österholm, som sagt upp sig från sitt arbete i Bollnäs kommun för att bli egen företagare för firman "Jimmys Sport & Nöjesarrangemang".

Jimmy Österholm, Bollnäs

Apropå Sunne

så avgjordes alltså riksmästerskapen på skidor detta år i SM- spåren vid Sunne Skidstadion. Äntligen en riktig vinter även söder om Dalälven. RM- kommitténs ordförande, Stig Lundberg, var som vanligt missnöjd

med antalet deltagare, men rätt nöjd med sitt eget tävlande. Som pensionär slog han åter både förbundets ordförande och dess sekreterare, Han gjorde också bra ifrån sig på stafetten. Han sammanfattade naturligtvis sina synpunkter i Förbunds Nytt. I tidningen kunde vi också notera följande notis:

"Perssons Kurva"

Hjelmstabacken är ett begrepp för alla skidentusiaster. Den är belägen i slutet av Holmenkollens femmil. Numera har även Sunne fått ett namn på en av sina passager efter SM-spåren. Det är "Perssons kurva".

Efter en kilometers åkning kommer löparna över en träbro och en skarp kurva i en nedförsbacke. Yngve Persson i K A F: styrelse satsade hårt när han i klass H55 kom upp till denna passage. K A F:s kvinnliga styrelserepresentanter stod i närheten och hejade på Yngve. Om det nu var på grund av detta eller annat, har inte helt utretts, men Yngve åkte som. man säger i slalomsammanhang, ur och hamnade i skyddsnetet. Därav trassel och en massa förlorad tid samt utslungande av ett antal inte nämnbara svordomar. Dock kan Yngve glädja sig åt att han numera har döpt denna passage efter SM-spåren i sköna Värmland till "Perssons kurva".

1996 var också

ett år med viktiga uppvaktningar. Fast den av största betydelse ägde rum redan i december 1995 då K A F besökt Svenska Kommunförbundets huvudkontor i Stockholm för att tacka förbundsdirektör

K A F:s ordförande Lars-Olof Lindholm och Birger Eriksson, Svenska Kommunförbundet

Jan Åke Björklund för vad han gjort för vårt förbund i form av stöd och råd sedan bildandet i mars 1989. Med på uppvaktningen var vår ordförande men också orienteringskamraten och styrelseledamoten i K A F, Yngve Persson. Jan-Åke var väl insatt i vår verksamhet. Han kände till de svårigheter som fanns och hade alltid ett gott råd att ge. Han hade också förmågan att kunna ge beröm för det vi gjorde bra.

Den 24 juni uppvaktade vi den nye förbundsdirektören på Kommunförbundet, Evert Lindholm. Det visade sig då att Evert var en mycket idrottsintresserad göteborgare och GAIS: are Han hade innan han blev förbundsdirektör varit lärare och senare skoldirektör i Göteborgs skolförvaltning. Med på uppvakningen var även Birger Eriksson som var vår nye kontaktperson på Kommunförbundet efter Lennart Grudevall.

Ännu en gång

fick vi 1996 hjälp av vår ledamot Yngve Persson i Österåker. Han som introducerade oss för Jan-Åke Björklund på Svenska Kommunförbundet 1988 och som redan på vårt sjunde år via sin klubb ALLAKAN under åren arrangerat riksmästerskap i orientering, i golf och i terränglöpning. Denna gång gällde det Årets konferens 1996. Han introducerade oss först på kursgården Skåvsjöholm, vacker beläget vid en skärgårdsvik mellan Åkersberga och Vaxholm. Han hjälpte sedan till att få kontakt med konferensens huvudattraktion nämligen en föreläsning av AnnBritt Grünwald, då chef för Österåkersanstalten. Han fixade också andra föreläsare och samtliga transporter till och från Skåvsjöholm. Den gamla guldstjärnan lyste ännu vackert för Yngve Persson.

Förbunds Nytt rubricerar reportaget från Årets konferens med "Bejublat föredrag av AnnBritt Grünwald". Hon berättade bl.a. om idrottens positiva betydelse för rehabiliteringen inom kriminalvården. AnnBritt motionerar själv regelbundet och hade då, 1996, hunnit med att fullfölja ett tiotålet "Tjejmilar".

Innan konferensens höjdpunkt "Konferensmiddag och utdelning av priser till Årets fritidsförening" underhöll vår före detta styrelseledamot, Jimmy Österholm, med "Tjugofyra karat", Efter middagen var det dans, väl anpassad efter publiken. Full fart och god motion.

Dag två ägnades åt ett uppskattat besök på Idrotts-högskolan i Stockholm.

Antalet deltagare hade 1996 minskat, men det framgick att man önskade att arrangemanget skulle fortsätta även kommande år. Styrelserna för K A F och SSIF lovade undersöka vad man kan göra för att öka antalet deltagare.

Årets fritidsförening 1996

En glädjande sak detta år var att antalet medlemsföreningar som anmält intresse att vara med och tävla om titeln "Årets fritidsförening 1996" var det största hittills, hela 26 stycken. Juryn, som hade den svåra men stimulerande uppgiften att välja pristagare,

Jury som utsåg 1996:års "Årets fritidsförening". Från vänster Juhani Knihtilä, Korpen, Margareta Berglund, SKTF, Birger Eriksson, Kommunförbundet (ordförande för juryn), Ulla Lindström, Kommunal och Olle Wegner, K A F

bestod av Birger Eriksson, Svenska Kommunförbundet, Margareta Berglund, SKTF, Ulla Lindström, Kommunal, Juhani Knihtilä, Korpen och Olle Wegner, K A F. Temat var "FRISKT VÅGAT – HÄLSAN VUNNEN". Bland de 26 ansökningarna fann man att Vara KFF (Vara kommuns fritidsförening) skulle utses som årets förstapristagare.

Vara kommun

på den bördiga Västgötaslätten var köping från 1894 och fram till kommunsammanslagningarna på 1970-talet. Köping var ett mellanting mellan stad och landskommun. Köpingen hade växt från att ha varit en kyrkby till stationssamhälle i och med att man byggde järnväg härifrån till Vänersborg o Uddevalla. Spannmålshandlare tjänade stora pengar kring sekelskiftet genom export av havre till England. Ännu i dag syns över den platta slätten den mäktiga Wara Lagerhus ritad av den kände arkitekten Erik Gunnar Asplund.

Jan-Erik Wallin, kommunalråd 1996 i Vara kommun

1996 var Jan-Erik Wallin kommunalråd i Vara kommun med en stabil borgerlig majoritet. I motsats till många andra moderater var hans inriktning mer att

satsa på den egna kommunala personalen än att privatisera. Men viktigaste var att utveckla kommunen med 17 000 innevånare och dess näringsliv. Arbetet hade döpts till "UtvecklingsVara", ett projekt i samarbete med högskolor och som stöddes av Arbetslivsfonden och Länsarbetsnämnden.

Projektet var indelat i tre steg. I det andra ingick chefsutveckling, arbetslagsutveckling och friskvård. I "friskvård" fick Vara kommuns fritidsförening en mycket aktiv roll, först och främst genom att utarbeta strategier för friskvårdsarbetet i kommunen. Friskvårdsinspiratörer utsågs på alla arbetsplatser. Dessa fick sedan en utbildning på två veckor och uppföljningsdagar för att ytterligare öka sina kunskaper. Vissa arbetsplatser gjorde egna friskvårdsplaner samt startade egen verksamhet i form av motion, styrketräning och studiecirklar. Doktoranden Jan Winroth vid vårdhögskolan i Vänersborg var mentor i arbetet och erbjöd inspiratörerna en tvådagars handledarekurs. Fritidsföreningen erbjöd vid sidan av detta en mängd aktiviteter i form av gymnastik, massage, styrketräning, vattengymnastik och "må bra - träning". Dessutom en årlig kommunfest, teaterresa till Göteborg m.m. 370 medlemmar i föreningen deltog i 1996: års Våruss.

Förbunds Nytt nr 4 detta år fylldes av texter om Årets fritidsförening och Vara kommun. Också följande:

"Gratulanter stod på kö hos Årets fritidsförening 1996!"

Eva-Lotta Swantesson är sekreterare och "allt i allo" för Vara KFF som är Årets fritidsförening 1996. Hon tillsammans med ordföranden, Torbjörn Thorén, blev mycket överraskade och så där spontant glada, då de på Årets konferens på Skåvsjö-

holm fick beskedet att föreningen erhållit utmärkelsen 1996. Förutom äran fick man diplom och ett stipendium på 10 000 kr skänkt av Svenska Kommunförbundet.

Eva-Lotta ringde omgående hem till kommunalrådet Jan-Åke Wallin för att meddela den glada ny-

heten, Inom Vara kommunförvaltning spreds sig nyheten fort. När Eva-Lotta kom tillbaka till arbetet möttes hon av gratulationer redan i Vara kommuns reception. En dag senare blev hon uppkallad till kommunstyrelsens presidium för att berätta om utmärkelsen. Två dagar senare var det presskonferens. Två lokaltidningar kom liksom P4 Radio Skaraborg. P4 hade för övrigt ringt direkt, när de fått veta nyheten och gjort en lång intervju. TV Skaraborg och tidningen "Skaraborg" hörde av sig per telefon. Radio Skaraborg hade den aktuella dagen en temadag från Vara och sände från välkända konditori Nordpolen. Även då var Vara KFF med och berättade om utmärkelsen och om den friskvårdssatsning föreningen fått till stånd i Vara kommun.

Tidningarna Kommun Aktuellt och SKTF-tidningen har haft små artiklar om utmärkelsen.

Men, säger Eva-Lotta, "Äras dem som äras bör" nämligen föreningens ledare och alla de 77 friskvårdsinspiratörerna. Hon skrev omgående ett brev med information om nyheten och ett stort tack för de insatser som gjorts.

Nu väntar diskussioner i styrelsen om hur stipendiet på 10 000 kr skall användas. Troligtvis kommer de att gå till någon form av uppmuntran till alla ledare i de olika verksamheterna.

Slutligen och inte minst vill Eva-Lotta framhålla det positiva med att politikerna i kommunen enhälligt stödjer och har stött föreningens friskvårdsarbete."

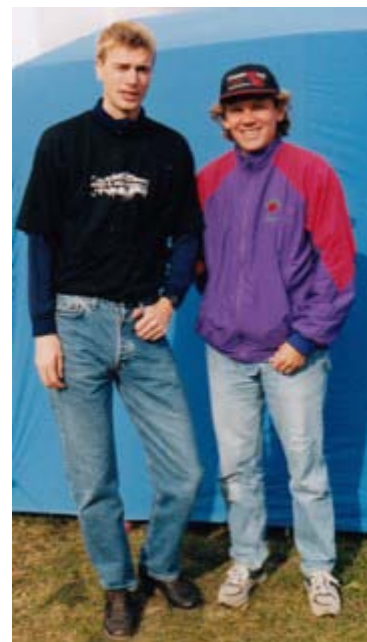
Vad mer att berätta från 1996? Jo följande:

- Solen flödade över Norrsjön i Ljusnarsbergs kommun då 148 fiskare hade samlats 2 mars för pimpel RM. Deltagare från Nordanstig i norr, Bengtsfors i väster, Finspång i söder och Nacka i öster. Under tävlingen borrades det enligt våra beräkningar 5 560 hål eller genom 5 km is. Riksmästare blev i herrklassen Sören Strange från Hällefors och Hilka Eriksson från Hudiksvall i damklassen.
- I Ovanåkers kommun bjuder personalklubben på semla till 80 glada arbetskamrater på den riktiga semmeldagen, som 1996 inföll den 20 februari.
- I Förbunds Nytt nr 2-96 presenteras "Jimmy Österholm – ventilationsexpert som bytte från fläktar till klätterställning", en artikel "Full rulle med KARISMA 1995" och en presentation av "Österåker – mellan land och hav".

- RM i badminton avgjordes i Örebro 19 – 20 april med 52 deltagare från 15 kommuner.
- RM i bowling avgjordes i Uppsala tre helger i maj och juni med många deltagare.
- I Förbunds Nytt nr 3–96 gör Stig Lundberg i en lång artikel reklam för kommunen och för Terräng – RM som skall avgöras 13 – 14 september i Hudiksvall.
- RM i golf avgjordes i Skövde 9–10 september med 253 deltagare varav 47 damer från Haparanda i norr till Kristianstad i söder.
- RM i terränglöpning avgjordes 13 – 14 september i Iggesund, Hudiksvalls kommun. Bra tävlingar, en fantastisk kamratfest och spännande stafetter. Inte minst glädjande var att deltagarantalet växte och för första gången i RM: s historia så var antalet damer fler än herrarna . Ännu en gång kom Mjölby med egen chartrad buss. Även 1996 slog Christer Jansson namnen Ericson 22:a respektive 23:a i motionsklassen.
- Årets sista riksmästerskap avgjordes i Haninge nämligen det i orientering. Där gällde det gällde "att hålla i". På orienteringspråk betyder det "att man inte skall rusa iväg för hårt, för då missar man kontrollen". I den svåra terrängen i Haninge på Södertörn var det åtskilliga som inte höll i. 197 startande i de individuella klasserna. Och Yngve Persson från Österåker fick äntligen revansch på sin ständige kombattant, Alvar Andersson från Tibro när han vann H55. Glatt humör och fint väder. Dessutom Sveriges bästa orienteringsspeaker i form av Sportradions Per Forsberg.

Inger Holm, Skövde kommun, efter avslutad tävling

Anders Forsberg och Lasse Lindholm – tävlingsansvariga

- När 1996 gick mot sitt slut anslöt sig förening nr 242, Göteborgs Spårvägars Gymnastik & IF till K A F. Medlemsavgiften var år 1996 500 kr.

En nöjd Yngve Persson, Österåkers kommun (till höger) gratuleras av Alvar Andersson Tibro kommun, för segern i H 55 vid RM i orientering i Haninge